

Kolekcja Tomasza Tomaszewskiego (sygn. OK_1110)

I Historia kolekcji

Archiwum Fotografii Fundacji Ośrodka KARTA nawiązało współpracę z Tomaszem Tomaszewskim w 2016 roku. W jej efekcie zostały zdigitalizowane i opracowane 504 zdjęcia fotografa.

II Twórca

Tomasz Tomaszewski urodził się 6 maja 1953 w Warszawie. Studiował fizykę na Uniwersytecie Warszawskim oraz optykę na Politechnice Warszawskiej. Jako fotoreporter debiutował w 1976 roku na łamach tygodnika „ItD”, materiałem „Nasz chleb powszedni”. W latach 1976–80 był etatowym fotografem w magazynach „ItD”, „Perspektywy”, „Razem”.

W 1981 roku nawiązał współpracę z „Tygodnikiem Solidarność”, gdzie – do likwidacji pisma po wprowadzeniu stanu wojennego – przygotowywał materiały wspólnie z żoną, Małgorzatą Niezabitowską. Po 13 grudnia 1981 razem dokumentowali z ukrycia stan wojenny, a wykonane przez nich zdjęcia oraz konspiracyjny dziennik pisany przez żonę, były przemycane i publikowane na Zachodzie. Po 1982 pracował jako kierownik działu fotograficznego w „Przeglądzie Katolickim”.

W latach 1982–85 z żoną zapisywali historie żyjących polskich Żydów. Efektem tej pracy była wystawa w Związku Polskich Artystów Fotografików (ZPAF) w Warszawie (Tomasz Tomaszewski otrzymał za nią nagrodę podziemnej „Solidarności” w 1985 roku), książka *REMNANTS. The Last Jews of Poland* (Nowy Jork 1986; *OSTATNI. Współcześni Żydzi Polscy*, Warszawa 1993), publikacja w „National Geographic” oraz wystawa w International Center of Photography (1986).

W 1986 roku, wraz z córką, wyjechali do USA, gdzie Małgorzata Niezabitowska otrzymała stypendium na Uniwersytecie Harvarda. Przygotowali tam wspólnie materiał „Discovering America”, opublikowany w styczniu 1988 na stulecie magazynu „National Geographic”. Od tego czasu Tomasz Tomaszewski regularnie współpracował z pismem, publikując między innymi materiały takie jak: „Cyganie”, „Gruzja”, „Meksyk”, „Salwador”. Do Polski wrócili w 1989 roku.

Jego zdjęcia drukowane były w pismach takich jak: „Geo”, „New York Times Magazine”, „Time”, „Stern”, „Die Zeit”, „Paris Match”. Członek ZPAF, agencji Visum Archiv w Hamburgu oraz Image Collection w Waszyngtonie, a także American Society of Magazine Photographers.

Autor, między innymi, książek: *Cyganie polscy* (tekst Jerzy Ficowski; Warszawa 1982), *W poszukiwaniu Ameryki* (tekst Małgorzata Niezabitowska; Warszawa 1994), *W Centrum* (Warszawa 2003), *Zapewnia się atmosferę życzliwości* (Białystok 2012), *To co trwałe. Górale, tradycja i wiara* (tekst Grzegorz Kapła; Warszawa 2015), a także licznych wystaw indywidualnych. Zdobywca i laureat konkursów fotograficznych w Polsce i świecie. Uczy fotografii w Polsce, USA, Niemczech i we Włoszech.

Mieszka z żoną w Konstancinie-Jeziornie.

III Opis kolekcji

Kolekcję tworzą pliki cyfrowe. Zawiera ona fotografie Tomasza Tomaszewskiego z różnych wydarzeń 1981 roku, m.in. marszu głodowego w Łodzi w dniu 30 lipca, I Krajowego Zjazdu Delegatów NSZZ „Solidarność” w Gdańsku we wrześniu i październiku, strajku w

Żyrardowie w październiku tego roku. Zdjęcia dokumentują także pierwsze miesiące stanu wojennego, w tym patrole milicyjne i wojskowe na ulicach Warszawy. Zostały one wykonane z ukrycia, w części wspólnie z żoną Małgorzatą Niezabitowską. W skład kolekcji wchodzi też zdjęcia działaczy opozycji internowanych w warszawskiej Białołęce (wykonane przemyconym aparatem Tomasza Tomaszewskiego) oraz internowanego Lecha Wałęsy (zrobione aparatem Tomasza Tomaszewskiego przez brata L. Wałęsy - Stanisława). Fotografie dokumentują także niezależne manifestacje w Warszawie w dniach 1 i 3 maja 1982 roku.

IV Sposób opracowania

Kolekcji nadano sygnaturę OK_1110. Została podzielona na 42 tematyczne jednostki archiwalne, które zostały ułożone chronologicznie. Wszystkie fotografie zostały opracowane.

V Zabezpieczenie i udostępnienie

Pliki macierzyste zostały zabezpieczone na macierzy dyskowej. Wszystkie zdjęcia zostały udostępnione na stronie foto.karta.org.pl

VI Wykaz jednostek archiwalnych i ich zawartość tematyczna

SYGNATURA	TEMAT	DATA	MIEJSCE	ILOŚĆ SKANÓW
OK_1110_0001	Manifestacja w związku z rozprawą rewizyjną przed Sądem Najwyższym w sprawie rejestracji "Solidarności Wiejskiej".	1981-02-12	Warszawa	9
OK_1110_0002	Obchody rocznicy Marca'68 na Uniwersytecie Warszawskim - uroczystość wmurowania w ścianę Pałacu Uruskich (Czetwertyńskich) aktu erekcyjnego pod tablicę upamiętniającą wiec studentów domagających się wolności słowa w marcu 1968.	1981-03-08	Warszawa	6
OK_1110_0003	Uroczystości w Bydgoszczy, w tym msza święta celebrowana przez biskupa gnieźnieńskiego Jana Michalskiego na Starówce	1981-05-03	Bydgoszcz	7
OK_1110_0004	Manifestacja w dniu rejestracji Niezależnego Samorządnego Związku Zawodowego Rolników Indywidualnych "Solidarność".	1981-05-12	Warszawa	5
OK_1110_0005	Pogrzeb prymasa Polski kardynała Stefana Wyszyńskiego	1981-05-31	Warszawa	6
OK_1110_0006	Wizyta Czesława Miłosza w Polsce po otrzymaniu Literackiej Nagrody Nobla	1981-06-06 - 1981-06-12	Warszawa	17
OK_1110_0007	Marsz głodowy	1981-07-30	Łódź	21

OK_1110_0008	Dolinka Katyńska na Cmentarzu Powązkowskim. Uroczystość w rocznicę wybuchu Powstania Warszawskiego w miejscu, w którym 31 lipca stanął Krzyż Katyński - pomnik ofiar zbrodni katyńskiej, usunięty nocą przez Służbę Bezpieczeństwa	1981-08-01	Warszawa	1
OK_1110_0009	Blokada Rondo na skrzyżowaniu ulic Marszałkowskiej i Alei Jerozolimskich.	1981-08-03 - 1981-08-05	Warszawa	15
OK_1110_0010	270. Warszawska Pielgrzymka Piesza na Jasną	Początek sierpnia 1981	Warszawa	2
OK_1110_0011	I Przegląd Piosenki Prawdziwej "Zakazane Piosenki" w hali "Olivia"	1981-08-20 - 1981-08-22	Gdańsk	6
OK_1110_0012	I Krajowy Zjazd Delegatów NSZZ "Solidarność"	1981-09 - 1981-10	Gdńsk	45
OK_1110_0013	Wizyta Lecha Wałęsy u strajkujących pracowników żyrardowskich zakładów przemysłowych	1981-10-27	Żyrardów	13
OK_1110_0014	Obchody rocznicy odzyskania przez Polskę niepodległości.	1981-11-11	Warszawa	6
OK_1110_0015	Plan filmowy "Przesłuchania"		Warszawa	4
OK_1110_0016	Fotografie wykonane podczas przygotowania przez Małgorzatę Niezabitowską i Tomasza Tomaszewskiego materiału do "Tygodnika Solidarność", zatytułowanego "Sztandar i drzwi" (dotyczącego wydarzeń w Gdyni w grudniu 1970 roku).	początek 1981-12	Gdynia	22
OK_1110_0017	Lech Wałęsa z rodziną	1981	Gdańsk	20
OK_1110_0018	Początek stanu wojennego - sprzęt wojskowy na ulicach	Po 13.12. 1981	Warszawa	20
OK_1110_0019	Początek stanu wojennego, patrole milicyjne i wojskowe na ulicach.	Po 13.12. 1981	Warszawa	33
OK_1110_0020	Początek stanu wojennego - telewizja	Po 13.12. 1981	Warszawa	15
OK_1110_0021	Początek stanu wojennego - obwieszczenia, plakaty na ulicach	Po 13.12. 1981	Warszawa	21
OK_1110_0022	Rzeczywistość stanu wojennego - problemy z zaopatrzeniem, kolejki, bazy	zima 1981/1982	Warszawa	43
OK_1110_0023	Boże Narodzenie u Małgorzaty Niezabitowskiej i Tomasza Tomaszewskiego	1981-12-24	Warszawa	4
OK_1110_0024	Żłóbek bożonarodzeniowy, na którym dzieci składają w darze zabawki - broń	gru-81	Konstancin- Jeziorna	3
OK_1110_0025	Sylwester u Małgorzaty Niezabitowskiej i Tomasza Tomaszewskiego	1981-12-31	Warszawa	2

OK_1110_0026	Kościół pw. św. Marcina przy ulicy Pivnej. Zbiórka darów dla internowanych i ich rodzin.	zima 1981/1982	Warszawa	1
OK_1110_0027	Podziemna drukarnia	sty-82	Warszawa	8
OK_1110_0028	Ośrodek Odosobnienia dla Internowanych w Więzieniu Karno-Śledczym Warszawa Białołęka	lut-82	Warszawa	15
OK_1110_0029	Internowani w Jaworzu	Początek 1982	Jaworze	8
OK_1110_0030	Chrzest Marii Wiktorii, córki Lecha Wałęsy.	1982-03-21	Gdańsk	37
OK_1110_0031	Lech Wałęsa podczas internowania	1982-03-25	Otwock Wielki	4
OK_1110_0032	Kościół pw. św. Aleksandra na placu Trzech Krzyży	Wiosna 1982	Warszawa	2
OK_1110_0033	Niezależna manifestacja	1982-05-01	Warszawa	15
OK_1110_0034	Niezależna manifestacja i jej pacyfikacja przez ZOMO	1982-05-03	Warszawa	24
OK_1110_0035	Powrót Lecha Wałęsy do domu po zwolnieniu z internowania	1982-11-14	Gdańsk	6
OK_1110_0036	Uroczystość religijna	Prawdopodobnie 1981	Częstochowa	6
OK_1110_0037	Jerzy Turowicz	Lata 80.		2
OK_1110_0038	Krzyż kwietny na placu Zwycięstwa	Początek lat 80.	Warszawa	2
OK_1110_0039	Sanktuarium Pasyjno-Maryjne w Kalwarii Zebrzydowskiej. Pustelnik Józef Żarnowiecki	Lata 90.	Kalwaria Zebrzydowska	1
OK_1110_0040	Uroczystości religijne	Lata 90.	Grabarka	1
OK_1110_0041	Pielgrzymi	Lata 90.		3
OK_1110_0042	Różne	Lata 80 - lata 90.		23
SUMA				504